

Говор Вацлава Клауса на промоцији Чешко-српског удружења

Поштовани господине амбасадоре, даме и господо,

хвала на позиву да се обратим на данашњем скупу. Заиста сам хтео да одржим говор, али ми је здравствено стање то онемогућило.

Чеси и Срби су били вековима блиски. Спајала нас је не само словенска узајамност, спајао нас је отпор страном превласти – код нас, немачкој у хабзбуршкој верзији, у Србији далеко тежој у виду сурове османске моћи. Херојски српски отпор Турцима за нас је био охрабрење у нашим националним напорима, а зато је, такође, након што су Срби изборили своју независност, много Чеха учествовало у сопственом грађењу модерне државе.

Словенска Србија је била, за чешку народну еманципацију у монархији, симбол и ослонац а херојска борба Срба у Првом светском рату наговестила је и послератни савез новонастале Чехословачке и Југославије.

Обе наше земље су у Другом светском рату постале жртве немачке агресије, и обе су после рата доживеле комунистички експеримент. Југославија је, и у том тешком времену, успела најпре да избори слободу од Немаца, а затим да одбрани право да иде својим путем и да се одупре совјетском притиску.

Никада нећемо заборавити подршку коју нам је Ваш народ исказао у трагичној 1968. години. Били сте једини који су се тако одлучно понели. Срамота је, да чешка влада није успела да се на исти одлучан начин понесе пре 23 године, када је Србија постала жртва бомбардовања авијација земаља НАТО.

Овај незаконит напад на Србију променио је историју. Данас многи говоре да је историју променила актуелна агресија Русије на Украјину. Усуђујем се да тврдим да почетак данашње трагедије можемо наћи већ у рушевинама београдских зграда. Тада је, тзв. хуманитарним бомбардовањем, нестала илузија, да је свет након окончања Хладног рата постао у принципу бољи, да ће се даљи развој света одвијати у складу са међународним правом и његовим принципима. Државе НАТО су тада ставиле до знања да и даље важи и да ће наставити да се примењује закон јачег.

Овакву поуку је из тога вероватно понела и данашња Русије, која данас осећа да може да се понаша на исти начин. Такво понашање суперсиле се у принципу мора одбацити. Управо на основу српских искустава агресије против њене територије и њеног народа потребно је бранити принцип да је неприхватљиво решавање међународних спорова силом и ратом.

Србија је успела да превазиђе све препреке и поуздан је пријатељ и политички и економски партнер Чешке Републике. Код нас још увек има много искрених пријатеља и уверен сам да ће тако увек бити. Подржавамо Вас у настојању да постанете члан Европске уније, иако ћемо вас и даље упозоравати да то има својих предности и недостатака, али сте тога свакако итекако свесни.

Рат у Украјини је потпуно нова реалност која помера многе ствари. Желим Србији максимални политички и економски успех.

Праг 28.03.2022.

Příspěvek Václava Klause na setkání Česko-srbské asociace¹

Vážený pane velvyslanče, dámy a pánové,

děkuji za pozvání promluvit na dnešním shromáždění. Promluvit jsem skutečně chtěl, ale nemoc mi to znemožnila.

Češi a Srbové si byli po staletí blízcí. Spojovala nás nejen slovanská vzájemnost, spojoval nás odpor proti cizí nadvládě - u nás německé v habsburském provedení, v Srbsku daleko obtížnější v provedení kruté osmanské moci. Hrdinný srbský odboj proti Turkům byl pro nás povzbuzením v našich národních snahách, a proto se také potom, co Srbové vybojovali svou nezávislost, mnoho Čechů podílelo na jejich budování moderního státu.

Slovanské Srbsko bylo pro českou národní emancipaci v monarchii symbolem a oporou a hrdinný boj Srbů v první světové válce předznamenal i poválečné spojenectví nově vzniklého Československa a Jugoslávie.

Obě naše země se v druhé světové válce staly obětí německé agrese a obě po válce prožily komunistický experiment. Jugoslávie si i v té těžké době dokázala vybojovat na Německu nejprve svobodu a pak uhájit právo jít svou cestou a vzdorovat sovětskému nátlaku.

Nikdy nezapomeneme na podporu, kterou nám Váš národ projevil v tragickém roce 1968. Byli jste jediní, kteří se tak rozhodně zachovali. Je hanbou, že se stejně odvážně nedokázala zachovat česká vláda před 23 lety, kdy se Srbsko stalo obětí bombardování letectvem zemí NATO.

Tento nezákonný útok na Srbsko změnil dějiny. Dnes mnozí říkáme, že změnu dějin přinesla současná agrese Ruska vůči Ukrajině. Troufám si tvrdit, že počátek dnešní tragédie můžeme nalézt už ve troskách budov Bělehradu. Tehdy tzv. humanitárním bombardováním vzala za své iluze, že se svět po skončení studené války stal z principu lepším, že jeho další vývoj bude probíhat v souladu s mezinárodním právem a jeho principy. Státy NATO tehdy daly všem najevo, že stále platí a bude platit právo silnějšího.

Toto poučení si z toho asi odneslo dnešní Rusko, které má dnes pocit, že se může chovat stejně. Takové velmocenské chování je třeba principiálně odmítat. Právě na základě srbských zkušeností s agresí vůči jeho území i jeho lidu je třeba obhajovat princip, že je neakceptovatelné řešit mezinárodní spory silou a válkou.

Srbsko všechny překážky dokázalo překonat a je spolehlivým přítelem a politickým i ekonomickým partnerem České republiky. Má u nás stále hodně upřímných přátel a jsem přesvědčen, že tomu tak bude vždy. Podporujeme Vás ve Vašem úsilí stát se členskou zemí Evropské unie, i když Vás nepřestaneme varovat, že to má své kladné i záporné stránky. Ale toho jste si určitě dobře vědomi.

Válka na Ukrajině je úplně novou realitou, která posouvá i řadu těchto věcí. Přeji Srbsku maximální politický i ekonomický úspěch.

---

¹ *Velvyslanectví Srbské republiky, 28. března 2022*